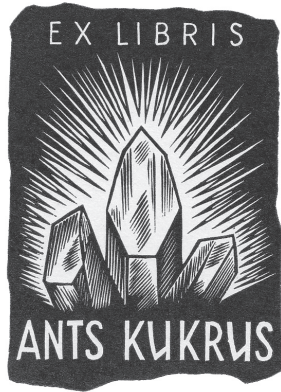

ANTS KUKRUS

PUBLIKATSIOONID
PUBLICATIONS

School of Economics and Business Administration of TUT

ANTS KUKRUS

PUBLICATIONS

TUT
PRESS

Tallinn 2015

Tallinna Tehnikaülikool
Majandusteaduskond

ANTS KUKRUS

PUBLIKATSIOONID

TTÜ
KIRJASTUS

Tallinn 2015

Bibliograafia koostanud Katrin Bobrov ja Riina Prööm
Kujundanud Tiia Eikholm

Ekслиibrise autor Paul Luhtein. Tinalõige, 1968
Tagakaanel Šveits, Genf, 1992

Autoriõigus: Tallinna Tehnikaülikool ja Ants Kukrus, 2015
ISBN 978-9949-23-842-2

SISUKORD

Eessõna	7
<i>Preface</i>	9
Teadus- ja arendustöö	11
Lühike tagasivaade	15
Valik Ants Kukruse raamatutest	23
Bibliograafia	27
Nimeregister	57

Eessõna

Viimaste inimpõlvede silme all on maailm meie ümber tundmatuseni muutunud. Professor Ants Kukrus on üks selle põlvkonna esindaja, kes pole neid muutumisi vaid kõrvalt pealt vaadanud, vaid on oma mitmekülge tegevusega nendes muudatustes aktiivselt osalenud, sealhulgas innovatsiooni edendamisel.

Valgamaa poisist Eesti juhtiva intellektuaalse omandi professori ja tunnustatud ülikooli instituudi juhatajani – nii võib lausega kokku võtta Ants Kukruse senise elutöö. "Professor" on märgilise tähendusega sõna, millega akadeemilise kolleegi jaoks on tegelikult kõik juba öeldud. See on tuhanded üliõpilased, sajad publikatsioonid, kümned uued ideed ja organisatsioonilised ümberkorraldused vastutusrikastes juhtimisametites. Ja rutiinne igapäevane töö, mille rõõme ja muresid teab vaid asjaosaline ise. Ja niimoodi 44 aastat ehk 88 semestrit, alates 1967. aastast Tallinna Tehnikaülikoolis (TTÜ). See on saavutus!

Professor Kukrus on oma haridusvundamenti ladunud ja akadeemilises karjääris liikunud püsiva sihikindlusega. Mäeinseneri diplomist jurist-patentoloogiks kutseni ja õigusteaduste kandidaadini (PhD), TTÜ teadusliku uurimise sektori vaneminsenerist ja -teadurist teaduslik-tehnilise informatsiooni ja patendiosakonna juhatajani. Kümme aastat TTÜ territoriaalmajanduse instituudi direktori ja kaksikümmend aastat majandusõiguse õppetooli juhatajana. Ka kõige kiirematel administratiivtöö aegadel ei peatunud teadusloome intellektuaalse omandi, teaduse juhtimise, jm innovatsiooniga seotud teemadel. Üle 230 teadusliku publikatsiooni, rohkem kui 20 soliidset raamatut (sealhulgas monograafiad, ülikooliõpikud, käsiraamatud, patendinduse sõnaraamat jms), arvamused uute õigusaktide eelnõude kohta jms – see on riigilist vundamenti rajavat lugemismaterjali Eesti intellektuaalse omandi teaduse kujunemisloos. Professor Kukrus kasutas edukalt ära

talle ajaloos avanenud võimaluse ja missiooni luua Eesti tööstusomandi õiguse koolkond. Ta on olnud töömees selle kõige paremas tähenduses. Ja veel üks tsunftisene saladus, intellektuaalse omandi valdkonnas lööb edukalt läbi vaid inimene, kes on ise looja - leiutaja, autor ja laiade kultuurihuvidega inimene (vt. ka professor Kukruse eluloost tema hobisid - muusika, kunst).

Ma ise tunnen professor Kukrust üle paarikümne aasta, ajast, mil asusin arendama Eesti autoriõigust. Pean ennast samuti tema õpilaseks, tema artiklite ja raamatute pinnal, mida olen põhjalikult uurinud. Meie koostöö on olnud väga hea kõigi nende aastate jooksul ja ma arvan, et kahe intellektuaalse omandi professori tööjaotus on töötanud ülihästi, ilma mingeid piire omavahel kokku leppimata. Professor Kukrus on kümme aastat olnud tunnustatud õppejõud ja üliõpilaste juhendaja ning doktori-, magistri- jm üliõpilastööde retsensent ka Õigusinstituudis ning selle hilisemas õigusjärglases, TÜ õigusinstituudis. Legendi professor Kukrusest põlistas üks viimase kursuse üliõpilane, kes väitis tõsimeelselt oma lõputöö kaitsmisel, et intellektuaalse omandi üldtunnustatud definitsioon tuleneb professor Kukruse loengumapist (korduskaitsmisel ta juba teadis, et ametlik määratlus on siiski 1967. a. Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni asutamislepingus).

Käesolevas väljaandes leiab lugeja professor Kukruse publikatsioonide täieliku nimekirja, tema elu- ja tööloo tähtsaimad faktid. Aga professori loometöö ei lõpe kunagi. Käesolev väljaanne on vaid kokkuvõtte senitehtust. See on oma mitmekesisuselt ja ulatuselt märkimisväärne panus Eesti majandus- ja õiguskultuuri. Uued loomepeatükid ootavad vormistamist. Tervist ja häid mõtteid selleks!

Heiki Pisuke

Euroopa Liidu Nõukogu osakonnajuhataja, Brüssel

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna intellektuaalse omandi õiguse professor, PhD

September 2015

Preface

Recent generations have seen the world around us change beyond recognition. Professor Ants Kukrus is one of the representatives of his generation who has not merely witnessed those changes but by his multifaceted activities has actively participated in them and contributed to the enhancement of innovation.

From a Valga County boy to Estonia's leading professor in the area of intellectual property and head of a recognised university institute – that is Professor Kukrus' life's work in a nutshell. The phrase 'university professor' is self-explanatory, needing no further clarification for an academic colleague. It means thousands of students, hundreds of publications, tens of new ideas and organisational restructurings, while holding senior posts requiring a high level of responsibility. Plus the routine daily work, the joys and sorrows of which are known only to those concerned. And this for 44 years, i.e. 88 semesters, starting in 1967 at Tallinn University of Technology. A real achievement!

Professor Kukrus has developed his knowledge and built his academic career with steady persistence: a university diploma in mining engineering, a diploma in patents law, a Candidate of Law (PhD), Research Fellow and Senior Engineer at the Scientific Research Sector at Tallinn University of Technology, Head of the Departments of Scientific and Technical Information and Patents; ten years as a Director of the Institute of Territorial Economy and twenty years the Head of the Chair of Business Law – this is not an exhaustive list. Professor Kukrus continued his research work in the areas of intellectual property, science management and other fields related to innovation even during the busiest periods of his administrative work. He has produced a shelf-full of works fundamental to the development of the discipline of intellectual property in Estonia and other fields – over 230 scientific publications, more than 20 books (including monographs, university

textbooks, a dictionary of patent terms), opinions on draft legislation, etc. Professor Kukrus made the most of the opportunities that history presented him with and took on the mission of founding the school of industrial property in Estonia. He has worked hard. Another secret of the inner circle: those who succeed in the field of intellectual property are those who are creators themselves – inventors, authors, persons with a wide range of interests (see Professor Kukrus' biography for his hobbies – music, arts, etc.).

I have had the privilege of knowing Professor Kukrus for over thirty years, from the time when I began to work on developing Estonia's copyright law. I too consider myself his student – via articles and books of his that I have studied. Over all these years we have enjoyed very good cooperation, and the sharing of responsibilities between two intellectual property professors has proved excellent, without the need to define any framework for it. For ten years, Professor Kukrus has been a recognised Visiting Professor, supervisor and examiner of doctoral and masters dissertations and other academic papers in the Institute of Law of the University of Tartu. A legend concerning him was enshrined by a final-year student who, while defending his thesis, maintained in all sincerity that the recognised definition of intellectual property derives from the lecture notes of Professor Kukrus (by the student's second attempt, he had learned that the source of the official definition was still the 1967 Convention establishing the World Intellectual Property Organisation).

The present publication includes a complete list of Professor Kukrus' publications and the main facts of his life and career. Yet the professor's creative work never ends. The present publication is a summary of his activities so far. Given its diversity and scope, it is a remarkable contribution to Estonia's economic and legal culture. New chapters are waiting to be written. For this, we wish him good health and plenty of ideas!

Heiki Pisuke

Head of the Estonian Language Unit at the General Secretariat of the Council of the European Union, Brussels

September 2015

Teadus- ja arendustöö

Sündinud	22. 10. 1940 Valgas
1948-1952	Priipalu 4-kl. Algkool
1952-1955	Kuigatsi 7-kl. Kool
1955-1959	Valga I Keskkool
1960-1966	Tallinna Polütehniline Instituut, energeetikateaduskond, mäeinsener
1969-1971	Moskva Kesk-Patendiinstituut, jurist- patentoloog
1972-1976	mittestatsionaarne aspirantuur TPI majandusteaduskonna juhtimise-ja planeerimise kateedris
1976	õigusteaduse kandidaat (PhD) haldusõiguse erialal, Eesti Teaduste Akadeemia
1985	dotsendi kutse (VAK Moskva)
1987	professori kutse, TTÜ

Teenistuskäik

1966-1967	trusti Eesti Põlevkivi Kiviõli kaevanduse meister ja tsehhiülema asetäitja
1967. aastast	töötab Tallinna Polütehnilises Instituudis (TTÜ-s)
1967-1982	Teadusliku Uurimise Sektori vaneminsener, vanemteadur, teaduslik-tehnilise informatsiooni osakonna juhataja, patendiosakonna juhataja
1976-1982	NSVL Kesk-Patendiinstituudi Tallinna Õppe-Konsultatsioonipunkti õppejõud kohakaasluse alusel
1982	töökaitse kateedri vanemõpetaja
1982-1987	töökaitse kateedri dotsent
1987-1992	ohutuse ja õiguse kateedri juhataja, dotsent

- 1992-2002 territoriaalmajanduse instituudi direktor, majandus-õiguse õppetooli juhataja, professor
- 2002-2012 avaliku sektori majanduse instituudi majandusõiguse õppetooli juhataja, professor
- 1997-2006 Tartu Ülikooli Õigusinstituudi külalisprofessor
2012. aasta 1. septembrist majandusteaduskonna emeritprofessor

Täiendanud

- 1972 NSV Liidu Teaduste Akadeemia Riigi ja Õiguse Instituudis, Moskva
- 1974 Slovakkia Kõrgemas Tehnikakoolis, Bratislava; Slovakkia Teaduste Akadeemias, Bratislava
- 1993 Ülemaailmses Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO), Genf; Euroopa Patendiametis (EPO), München; Robert Schumanni Ülikooli õigusteaduskonnas, Strassbourg

Tunnustused

- 1979 EKP Tallinna Linnakomitee ja Tallinna Linna RSN Täitevkomitee aukiri
- 1980 ENSV teenelise leiutaja aunimetus
- 1982 ENSV riikliku preemia laureaat
- 1982 ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi aukiri
- 1986 TPI juubelimedal
- 1990 Eesti Haridusministeeriumi aukiri
- 2007 Eesti Patendiameti teenetemärk
- TTÜ(TPI) aukirjad ja tänukirjad

Osalemine rahvusvahelistes organisatsioonides

- 1980-1991 Rahvusvahelise Tööstusomandi Kaitse Assotsiatsiooni (International Association for the Protection of Industrial Property, AIPPI) Nõukogude Grupi liige
- 1992-... Rahvusvahelise Intellektuaalomandi Kaitse Assotsiatsiooni (International Association for the Protection of Intellectual Property, AIPPI) Eesti Töörühma liige

Teadustöö põhisuunad

Teaduse juhtimine, teaduse ja tehnika progressi majandusõiguslikud probleemid, eraõigus, intellektuaalomandi õigus.

Avaldanud üle 230 teadustrükise (üle 20 raamatu), sh esimese eesti-keelse patendinduse aluste kõrgkooliõpiku.

Avaldanud 5 ülikooliõpikut, nendest 4 koos kaasautoritega, 4 teadus-monograafiat nendest 1 koos kaasautoriga, osalenud kolme käsiraamatu koostamisel ja on 1 kolmekeelse sõnaraamatu kaasautor.

Osalenud tulemuslikult inseneride, majandusspetsialistide ja juristide õpetamisel ning täiendkoolitamisel ja teadlaskaadri ettevalmistamisel teadustööde juhendajana, väitekirjade oponenti ning kaitsmisnõukogu liikmena.

Administratiivne ja ühiskondlik tegevus

1970-...	Tallinna Teadlaste Maja liige
1987-2002	TTÜ majandusteaduskonna nõukogu liige
1991-...	Eesti Teadlaste Liidu liige
1993-1997	TTÜ Nõukogu liige
1992-1994	Eesti Patendiameti seadusloome töörühma juht
1995-...	Korp! Leola liige
1998-2000	Raestipendiumi määramise komisjoni esimees
2001-2004	TTÜ akadeemilise kohtu esimees

Hobid: muusika, kunst, kirjandus

Ants Kukruse kohta

EE2000,14; EmajBL 2003;ETBL 2005, 2; Tallinna Polütehniline Instituut 1936-1986.Tln. 1986, lk 353, 365, 408;Tallinna Tehnikaülikooli professorid läbi aegade. Tln. 2008, lk156,157; Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskond, Tln. 2010. lk 10, 11, .78, 181, 182, 183, 266, 271, 277, 320, 321, 349, 357; Korp! Leola75.Tln. 1995, lk 184; Korp! Leola 90. Tln. 2010, lk 274, 275.

Kogu kunst, kogu haridus peab
olema ainult täiendiks loodusele.

Aristoteles

Lühike tagasivaade

Olen sündinud 22. oktoobril 1940 Valgas teenistujate perekonnas. Õppisin 1948–1952 Priipalu 4 klassilises Algkoolis ja 1952–1955 Kuirgatsi 7-klassilises Koolis. Keskkooli omandasin 1955–1959 Valga 1. Keskkoolis.

1960. aastal astusin Tallinna Tehnikaülikooli (tolleaegse Tallinna Polütehnilise Instituudi, TPI) keemia-mäeteaduskonda. TPI reorganiseerimise käigus viidi mäekateeder 1965. a keemiateaduskonnast üle energeetikateaduskonda. TTÜ lõpetasin 1966. aastal maardlate allmaakaevandamise tehnoloogia ja kompleksse mehhaniseerimise erialal mäeinsenerina. Stuudiumi vältel töötasin aastatel 1964–1965 mäekateedris poole kohaga vanemlaborandina. TTÜ päevilt meenutan erilise tänutunde ja soojusega oma õppejõududest professor Arnold Humalat ja professor Ilmar Kleisi, dotsente Ludvig Kalmanit, Heino Aruküla, Kalju Ojastet, Alfred Reierit ja Otto Rootsi ning ülikoolikaaslast ja intelligentset sõpra Enno Lösserit. Osalesin aktiivselt mäekateedri lepingulistest uurimistöodes ja Üliõpilaste Teadusliku Ühingu (ÜTÜ) korraldatud üliõpilaste teaduskonverentsidel.

Pärast TTÜ lõpetamist töötasin suunamise korras trusti Eesti Põlevkivi Kiviõli kaevanduse meistrina ja tsehhiülema asetäitjana 1966–1967. Ümbersuunamise korras asusin 1967. aastal tööle TTÜ teadusliku uurimise sektorisse (TUS) vanema patendiinsenerina. Tolleaegses Nõukogude Liidus oli patendindus uus valdkond, millega hakati süstemaatiliselt tegelema alates 1965. aastast, mil NSVL ühines tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooniga (sõlmiti juba 1883. a ja see oli esimene põhjanev rahvusvaheline kokkulepe patendinduse alal). Ettevõtetes tegeldi siis põhiliselt ratsionaliseerimistööga, mis erilist ettevalmistust ei nõudnud ja oli sageli kahtlase väärtusega (Jaan Tatika mainega. Viimane on tuntud tegelaskuju meie kirjandusest).

1967. a lõpetasin Gorkis (praeguses Nižni Novgorodis) NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Leiutiste ja Avastuste Komitee Patendinduse ja Leiunduse Keskkursused. Tol ajal oli Gorkist kujunenud tähtis tööstuskeskus, kus töötati välja maailma esimeste veealuste tiibadega laevade konstruktsioon ja müüdi terve rida litsentse välismaa juhtivatele laevaehitusfirmadele. Samuti sai Gorkist üks olulisemaid keskusi, kus aktiivselt tegeldi patenditööga. Aastatel 1969–1971 õppisin NSV Liidu Patendinduse Keskinstituudis Moskvast ja omandasin juristi-patentoloogi kutse.

Minu ligemale poole sajandi pikkune karjäär on olnud seotud Tallinna Tehnikaülikooliga. Ma olen töötanud paljudel ametikohtadel mitte ainult õppejõuna (kokku 44 aastat), vaid ka akadeemilise administraatorina (osakonnajuhataja, kateedrijuhataja, instituudi direktor, õppetooli juhataja). Ma pole kunagi kuulunud punaparteisse. Akadeemik Hans Trass oma raamatus „Üksi ja ühes“ märkis, et punapartei ridadesse astumist ei ole võimalik millegagi õigustada, nimi on plekiga elu lõpuni. Viisteist aastat töötasin TPI teadusliku uurimise sektori vaneminseneri, vanemteaduri ja teaduslik-tehnilise informatsiooni osakonna juhatajana. 1974–1982 töötasin otse teadusprorektorile alluva patenditalituse juhatajana. Siiras tänu ja lugupidamine kuulub toleaegele teadusprorektorile professor Heino Lepiksonile, kes erudeeritud inimesena igakülgset toetas patendikaitse süsteemi ülesehitamist Tallinna Tehnikaülikoolis. Ülikoolis hakati patendikirjandust teadustöö süstemaatiliselt kasutama juba 1968. aastal. Patendiuuringute koostamine muutus rakendusliku kallakuga uurimistööde puhul kohustuslikuks rektoraadi ja ülikooli nõukogu 1970. a otsusega.

Nende patendiuuringute alusel oli võimalik koostada patendikirjanduse ülevaateid teaduslike uurimistööde aruannetesse, koostada firmade andmebaase, välja selgitada leiutiste välispatentimise otstarbekust ja teha leiutistaotlustele eelekspertisi. TTÜ patenditalitusel oli ühtlasi keskne roll tollase Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeriumi liinis. Patenditalitus korraldas regulaarseid patendialaseid loengutsükke aspirantidele ja teadusteemade vastutavatele täitjatele.

Eesti NSVs saavutasid teaduslik-tehniliste lahenduste õiguskaitses alal häid tulemusi Tallinna Tehnikaülikool, Riiklik Autoklaavse Silikaatbetooni Teadusliku Uurimise ja Projekteerimise Instituut, vabariikliku

koondise EKE SKTB „Desintegraator“ jt. TTÜ patentis oma leiutisi 20 tööstuslikult arenenud riigis ja müüs terve rea litsentse Jaapanisse, Soome ja Bulgaariasse. Tallinna Polütehniline Instituut oli 1980. aastal ainukene Nõukogude Liidu kõrgkool, mis sai tootmise arendamise ja rahvusvahelise koostöö eest rahvusvahelise auhinna „Kuldne Mercurius“.

Oluliseks probleemiks kujunes patendinduse aluste õpetamine kõrgkoolides. Välismaa kõrgkoolides on täiesti loomulik, et nende õppekavades on intellektuaalomandi õiguskaitse alused. Ka Tallinna Tehnikumi 1918.–1919. aasta õppekavades oli õppeaine „Patentide seadus“. 1980ndatel aastatel oli kohustuslik patendinduse aluste kursus paljudes juhtivates Moskva kõrgkoolides ja ka Kaunase Polütehnilises Instituudis (dotsent Petras Kasperjaviciuse initsiatiivil). Pärast pikki läbirääkimisi õnnestus ministri asetäitja Heimar Peremehe toetusel ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi 1981. aasta käskkirjaga sisse viia kohustuslik õppeaine „Patendinduse alused“ Tallinna Polütehnilises Instituudis kõikide erialade õppeplaanidesse, Tartu Riiklikus Ülikoolis ning Tallinna Pedagoogilises Instituudis diferentseeritult. 1986. aastal ilmus Ants Kukruse sulest esimene eestikeelne patendinduse kõrgkooliõpik „Patendinduse alused“ (kirjastus Valgus). Seoses üleminekuga bakalaureuseõppele see õppeaine likvideeriti. Kindlasti oleks otstarbekas taastada intellektuaalomandi õiguse kursus TTÜ õppekavades, kuna probleem on aktuaalne seoses üleminekuga innovatsioonipõhisele majandusele ja digitaalsele ühisturule ning seoses küberkuritegevuse kasvuga jms.

Tunnitasulise õppejõuna töötasin mäekateedris ja töökaitse kateedris 1968.–1974. a, kus lugesin kaevanduse transpordi, kaevanduse aeroloogia, Eesti maavarade ja töökaitse kursusi. 1976–1982 olin NSV Liidu Patendinduse Keskinstituudi Tallinna õppe-konsultatsioonipunkti õppejõud kohakaasluse alusel, kus õpetasin patendiinformatsiooni, rahvusvahelise litsentsikaubanduse ja välispatentimise kursusi.

1972–1976 olin kaugõppeaspirant TTÜ (TPI) majandusteaduskonna juhtimise ja plaanimise kateedris. Minu juhendajaks oli NSVL Teaduste Akadeemia Riigi ja Õiguse Instituudi professor, rahvusvaheliselt tuntud teadlane Mark Boguslavski ning teaduslikuks konsultandiks oli professor Raoul Üksvärav. Väitekirja teemaks oli „Teaduslike uurimistööde

organiseerimise õiguslikke küsimusi ja nende juhtimine kõrgkoolis“, mille kaitsesin 1975. aasta novembris Eesti Teaduste Akadeemias. 1976. aastal kinnitati Moskvast (VAK) õigusteaduse kandidaadi kraad (PhD) haldusõiguse erialal. Olen spetsialiseerunud eraõigusele ja uurinud teaduse juhtimise majandus-õiguslikke küsimusi, tehnika progressiga seonduvaid probleeme ning intellektuaalomandi õiguskaitse, töökaitse ja patendinduse probleeme.

1982. a jaanuarist asusin tööle majandusteaduskonda töökaitse kateedrisse, algul vanemõpetajana, sama aasta septembrist dotsendina. Lugesin kõikide erialade üliõpilastele patendinduse aluste ja nõukogude õiguse kursust majanduseriala üliõpilastele. 1987–1992 töötasin ohutuse ja õiguse kateedri juhatajana. 1992–2002 olin majandusõiguse õppetooli juhataja ja professor ning territoriaalmajanduse instituudi direktor. Lugesin õigusõpetuse, tööõiguse, intellektuaalomandi õiguskaitse, patendi- ja autoriõiguse kursust bakalaureuse üliõpilastele. Doktorantidele ja magistrantidele lugesin Euroopa Liidu õiguse kursust.

1997–2006 olin Tartu Ülikooli õigusinstituudi külalisprofessor ja lugesin intellektuaalomandi kaitse põhikursust bakalaureuse üliõpilastele ning intellektuaalomandi kaitse erikursust magistrantidele. 2002–2012 töötasin äriõiguse professorina ja majandusõiguse õppetooli juhatajana. Lugesin õigusõpetuse kursust tehnikateaduskondade üliõpilastele bakalaureuse- või magistriõppes, tööõigust majandusüliõpilastele ja intellektuaalse omandi õiguskaitset humanitaarteaduskonna üliõpilastele.

Alates 1. septembrist 2012 olen TTÜ majandusteaduskonna emeriitprofessor.

Olen aktiivselt osa võtnud rahvusvahelisest intellektuaalomandi õiguskaitsealasest koostööst. Mind valiti ainukesena Eestist aastatel 1980–1991 Rahvusvahelise Tööstusomandi Kaitse Assotsiatsiooni (International Association for the Protection of Industrial Property, AIPPI) Nõukogude grupi liikmeks. Märkimisväärne, et AIPPI-I on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konsultatiivorgani staatus ja üldreeglina on Assotsiatsiooni ülesanne tööstusomandi õiguskaitse ning vastava seadusandluse harmoneerimine (AIPPI asutati 1897. a). Pärast Eesti taasiseseisvumist võtsin aktiivselt osa Eesti Patendiameti taasloomisest

ja ettevalmistamisest Eesti Vabariigi astumiseks AIPPI liikmeks Tokios 5.–11.04.1992. aastal toimunud AIPPI XXXV kongressil. Seega olen alates 1992. a Rahvusvahelise Intellektuaalomandi Kaitse Assotsiatsiooni (International Association for the Protection of Intellectual Property, AIPPI) Eesti Töörühma liige. Olen esinenud ettekannetega arvukatel AIPPI rahvusvahelistel kongressidel nii Nõukogude Liidu kui ka Eesti nimel intellektuaalomandi õiguskaitse teemaatilal.

10. märtsil 1992. a taasalustas tegevust Eesti Patendiamet, mille taasloomisest ja käivitamisest ma aktiivselt osa võtsin. Ma töötasin välja taasiseseisvunud Eesti tööstusomandi õiguskaitse süsteemi õiguslikud alused ja olin Eesti Patendiameti seadusloome töörühma juht ning õigusnõunik 1992.– 1994. a. Minu juhtimisel ja otsesel osavõtul töötati välja ning jõustati kaubamärgiseadus, patendiseadus, kasuliku mudeli seadus, tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooniga taasühinemise seadus ning patendikoostöölepinguga ühinemise seadus. Minu poolt välja töötatud tööstusomandi kaitsekontseptsioon nägi ette Eestis kaubamärkide ja patentsete leiutiste puhul ekspertiisisüsteemi ja ülemaailmse uuduse nõude rakendamist. Sellele oli palju vastaseid. Õnneks jäi peale minu kontseptsioon ja 23-aastane Eesti Patendiameti praktika on tõestanud selle õigsust. Nii näiteks ilma patendiseaduse puhul ekspertiisisüsteemi rakendamiseta ei oleks olnud võimalik praegu kasutada „Patenditaotluste menetlemise kiirtee“ patendisüsteemi. Teatavasti „Patenditaotluste menetlemise kiirtee“ (Patent Prosecution Highway, PPH) on Jaapani Patendiameti poolt väljatöötatud patendisüsteem, mille eesmärgiks on kiirendada patenditaotluste ekspertiisi ja tagada selle hea kvaliteet kõigis patendiametites, kuhu taotlus on esitatud.

Olen avaldanud üle 230 teadustrükise (üle 20 raamatu), sealhulgas monograafiaid, ülikoolide õpikuid ja õppematerjale. Neist tähtsamad on:

- Kukrus, A. Litsentsid ja tehnika progress. Tallinn, 1980.
- Кукрус, А. Наука и управление. Управление наукой в СССР. Таллинн: Валгус, 1982.
- Кукрус, А. Научно-технический прогресс и лицензии. Вильнюс, 1985.
- Kukrus, A. Patendinduse alused. Kõrgkooliõpik. Tallinn, 1986.

- Кукрус, А. Наука: организация, планирование, управление. Система и методы правового регулирования. Таллинн: Валгус, 1988.
- Kukrus, A. Tööstusomandi õiguskaitse. Tallinn, 1995.
- Kukrus, A. Eurointegratsioon ja intellektuaalomandi õiguskaitse. Tallinn, 1999.
- Kukrus, A. , Kartus, K. Tööstusomand ja globaalmajandus. Tallinn, 2008.
- Kiris, A., Kukrus, A., Nuuma, P., Oidermaa, E. Õigusõpetus. Õpik. 3. täiendatud ja ümbertöötatud väljaanne. Tallinn, 2012.

Olen väga tänulik oma Emale Alice Kukrusele (sünd. Tera) (1906–1986) ja Isale Julius Kukrusele (1906–1989), kes võimaldasid mulle hea hariduse ning andsid kristliku kasvatuse.

Hugo Hiibuse šarž, avaldatud
ajakirjas A&A nr. 6, 2004

Korp! Leola vil.

TTÜ peahoone

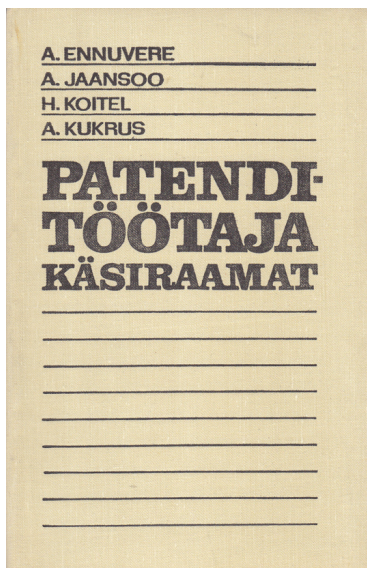

TTÜ (TPI) endine peahoone Koplis

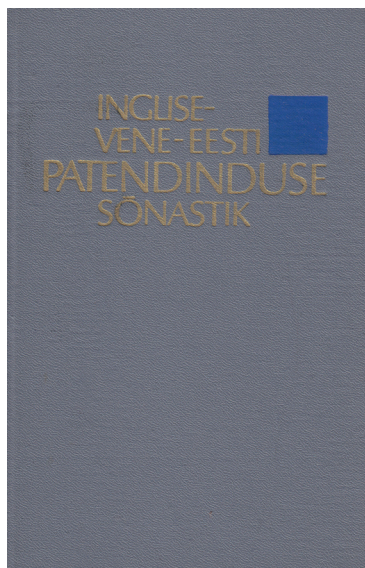

TTÜ majandusteaduskonna uus hoone Mustamäel, valmis 2009. aastal

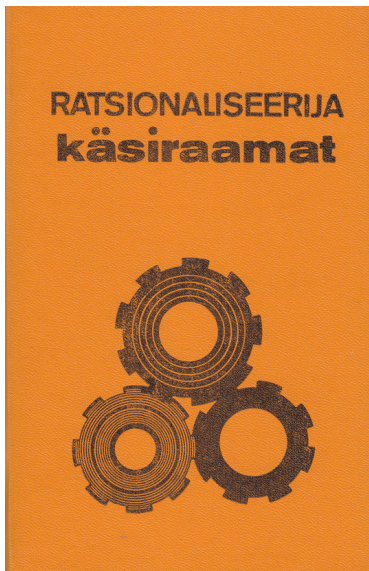
Valik Ants Kukruse raamatutest

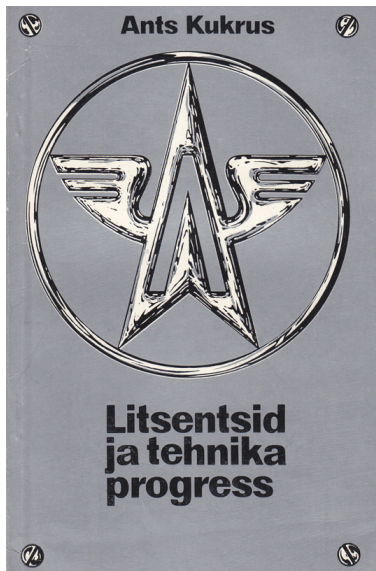
Patenditöötaja käsiraamat, 1971

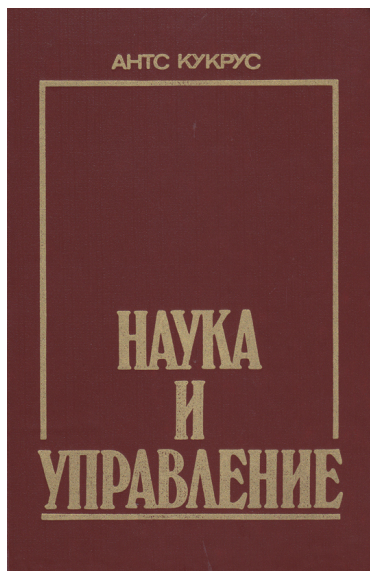
Inglise-vene-eesti patendinduse
sõnaraamat, 1976

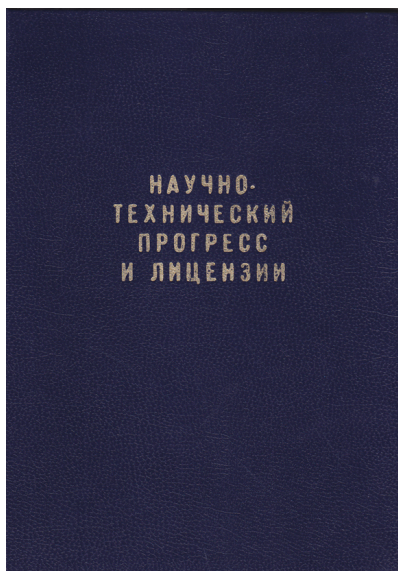
Ratsionaliseerija käsiraamat, 1978

Litsentsid ja tehnika progress, 1980

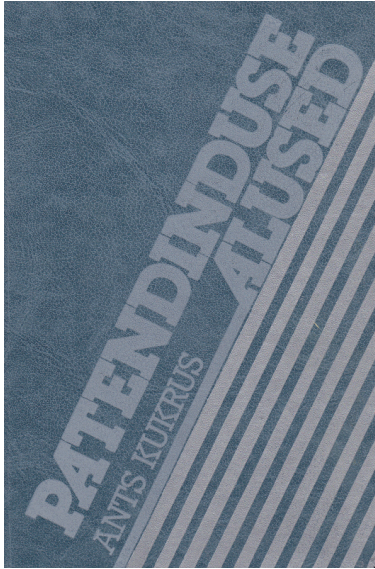

Teadus ja juhtimine, 1982

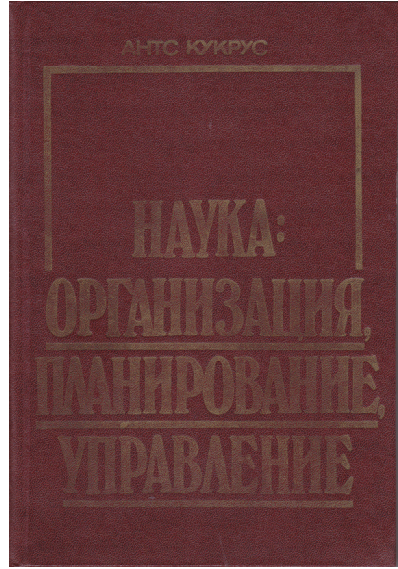

Teaduslik-tehniline progress ja litsentsid, 1985

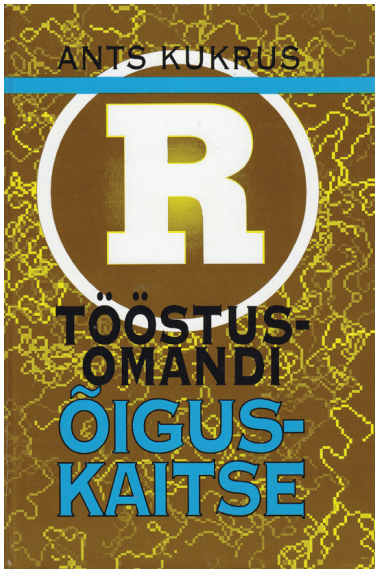

Patendinduse alused, 1986

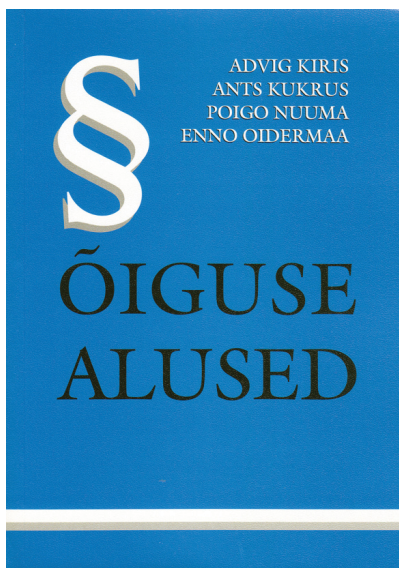
Teadus: organiseerimine, plaanimine, juhtimine, 1988

Tööstusomandi õiguskaitse, 1995

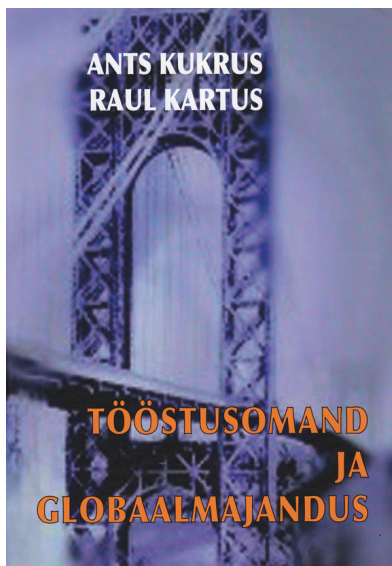
Eurointegratsioon ja intellektuaalomandi õiguskaitse, 1999

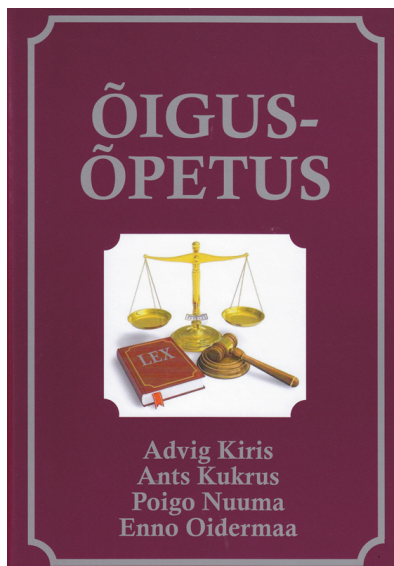
Õiguse alused, 2003

Konkurentsiseadus. Kommentaarid, 2003

Tööstusomand ja globaalmajandus, 2008

Õigusõpetus, 2012

BIBLIOGRAAFIA

1971

1. Ennuvere, A.; Jaansoo, A.; Koitel, H.; **Kukrus, A.** Patenditöötaja käsiraamat. Tallinn : Valgus, 1971. 363 lk.
Резюме: Справочник патентоведа.
Summary: The patent worker`s manual.
Рецензия: Вырк, Х.А. Полезное пособие в области патентования / А. Ennuvere, А. Jaansoo, Н. Koitel, А. Kukrus Patenditöötaja käsiraamat. Таллин, 1971, 364 с. [на эст. яз.] // Вопросы изобретательства (1972) № 3, с. 57–58.
2. **Kukrus, A.**; Koitel, H. Patendiuring tehnilise progressi teenistuses // Tehnika ja Tootmine (1971) nr. 6, lk. 288–291.

1972

3. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Leiutuslaseid probleeme // Tehnika ja Tootmine (1972) nr. 5, lk. 243–245.
4. **Kukrus, A.**; Koitel, H. Tööstusliku omandi kaitse rahvusvahelis-õiguslikke küsimusi // Tallinna Polütehnilise Instituudi Toimetised = Труды Таллинского политехнического института. Серия А. № 325. Исследования кафедры экономики и организации производства VIII. Таллинн : Таллинский политехнический институт, 1972. С. 101–123.
Summary: Some problems concerning International-legal protection of industrial property.

1973

5. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Mõnda välisfirmade patenditöö kogemustest // Tehnika ja Tootmine (1973) nr. 9, lk. 467–469.

1974

6. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Litsents tehnika progressi teenistuses // Tehnika ja Tootmine (1974) nr. 11, lk. 575–577.
7. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Tehnika progress ja patendipoliitika. Tallinn : Valgus, 1974. 103 lk.
Summary: Technical progress and patent policy.

8. **Кукрус, А.Ю.** Вопросы организации патентно-лицензионной работы в вузах // Вопросы изобретательства (1974) № 4, с. 8–10.
9. **Кукрус, А.** Некоторые вопросы правовой охраны результатов научно-исследовательских работ // Eesti Teaduste Akadeemia toimetised. Ühiskonnateadused = Известия Академии наук Эстонии. Общественные науки (1974) № 2, с. 169–178.
Resümees: Teaduslike uurimistööde tulemuste õigusliku kaitse küsimusi.
Summary: Some problems concerning the legal protection of the results of scientific research.
10. **Кукрус, А.Ю.;** Койтель, Х.Х. О целесообразности патентно-правовой охраны научно-технических достижений // Tallinna Polütehnilise Instituudi Toimetised = Труды Таллинского политехнического института. Серия А. № 353. Труды экономического факультета XII. Таллинн : Таллинский политехнический институт, 1974. С. 59–66.
Summary: The expediency of patent-legal protection of scientific and technical achievements.

1975

11. **Kukrus, A.** Kõrgemate õppeasutuste teadusliku uurimistöö tulemuste juurutamise õiguslikke küsimusi // Nõukogude Õigus (1975) nr. 1, lk. 5–10.
12. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Mõningate teaduslik-tehniliste saavutuste efektiivsuse ja evitamise probleeme // Eesti Kommunist (1975) nr. 10, lk. 14–20.
13. **Кукрус, А.Ю.** Договоры о проведении научно-исследовательских работ в вузах // Советское государство и право (1975) № 10, с. 64–70.
14. **Кукрус, А.** Некоторые правовые вопросы организации и управления научно-исследовательской работой в вузах // IV kõrgemate koolide vaheline sotsialistlike majandusorganisatsioonide juhtimise probleemide konverents, Tallinn, 16. ja 17. oktoober 1975 : teesid = IV межвузовская конференция по про-

блемам управления социалистическими хозяйственными организациями, Таллин, 16 и 17 октября 1975 г. : тезисы докладов. Tallinn : [Tallinna Polütehniline Instituut], 1975. С. 47–54.

15. Яансоо, А.Э. ; **Кукрус, А.Ю.** Об опыте проведения патентных исследований в НИИ и техническом вузе // Шестая Прибалтийская конференция по патентно-лицензионным вопросам, Рига, 14–16 октября 1975 года : тезисы докладов. Рига : Латвийский республиканский совет ВОИР, 1975. С. 144–147.
16. Койтель, Х.; **Кукрус, А.** О некоторых проблемах эффективности научно-технических достижений и их внедрения // Коммунист Эстонии (1975) № 10, с. 17–24.
17. **Кукрус, А.** Правовые вопросы внедрения результатов вузовских научно-технических работ // Советское право (1975) № 1, с. 5–12.

1976

18. Inglise-vene-eesti patendinduse sõnaraamat / koostanud H. R. Võrk, H. Koitel, A. **Kukrus, A.** Lillväli. Tallinn : Valgus, 1976. 364 lk. *Рецензия* : Горник, Л.А., Станиславов, С.И. Новое пособие для переводчиков патентной документации / Рецензия: Англо-русско-эстонский патентный словарь. Составители Х.Т. Вырк, Х.Х. Койтель, А.Ю. Кукрус, А.А. Лиллевяли. Таллин, изд-во "Valgus", 1976 // Вопросы изобретательства (1977) № 8, с. 54–55.
19. Koitel, H.; **Kukrus, A.** Novaatorluse aktuaalseid küsimusi. Tallinn : Valgus, 1976. 114 lk. *Summary*: The topical problems of innovations.
20. **Kukrus, A.** Väärtuslik õpperaamat patentoloogias : [Патентоведение. Москва, 1976] // Nõukogude Õigus (1976) nr. 5, lk. 360–361.
21. **Кукрус, А.** Важное пособие в области патентоведения : [Патентоведение. Москва, 1976] // Советское право (1976) № 5, с. 322–324.
22. **Кукрус, А.Ю.** Некоторые вопросы проведения патентных исследований в техническом вузе и участие в них общественных

патентоведов (из практики Таллинского политехнического института) // Повышение эффективности и качества подготовки слушателей - важная задача ЦИПК в десятой пятилетке. (Тезисы научно-методической конференции ЦИПК – ноябрь 1976 г.) / Москва : [Б. и.], 1976. С. 191–192.

1977

23. **Kukrus, A.** Litsentsid ja tehnika progress // Tehnika ja Tootmine (1977) nr. 12, lk. 626–627.
24. **Kukrus, A.** Teaduslik-tehniliste saavutuste välispatentimise majandusõiguslikke küsimusi // Teadusliku avastuse ja leiutise õiguskaitse. Tallinn : [Eesti NSV Teaduste Akadeemia], 1977. Lk. 151–168.
25. **Кукрус, А.** Некоторые проблемы патентования и лицензирования вузовских научно-технических достижений // VII Прибалтийская патентная конференция "Патент-77", Пярну, 24–25 августа 1977 г. : тезисы докладов. Таллинн : Эстонский республиканский совет ВОИР, 1977. С. 67–71.
26. **Кукрус, А.** Об эффективности управления наукой (правовые вопросы) // Eesti Teaduste Akadeemia toimetised. Ühiskonnateadused = Известия Академии наук Эстонии. Общественные науки (1977) № 4, с. 371–376.
Resümee: Teaduse juhtimise efektiivsusest (õiguslikke küsimusi).
Zusammenfassung: Effektivität der steuerung der wissenschaft (Rechtliche aspekte).

1978

27. **Kukrus, A.** Kõrgkoolide teaduslike väljatöötete juurutamine rahvamajanduses // Nõukogude Õigus (1978) nr. 6, lk. 430–434.
28. **Kukrus, A.** Litsentsid ja tehnika progress // Tehnika ja Tootmine (1978) nr. 9, lk. 462–464.
29. **Kukrus, A.** Patendiuuringute koostamine arendus- ja katsetööde käigus : metoodiline ja praktiline abivahend. Tallinn : [Tallinna Polütehniline Instituut], 1978. 58 lk.

30. Ratsionaliseerija käsiraamat / koostanud H. Koitel, **A. Kukrus**. Tallinn : Valgus, 1978. 320 lk.
31. **Кукрус, А.Ю.** Внедрение в народном хозяйстве результатов вузовских разработок // Советское право (1978) № 6, с. 418–424.
32. **Кукрус, А.Ю.** К вопросу о совершенствовании форм проведения патентных исследований // Проблемы повышения эффективности и качества подготовки кадров в области изобретательства. (Тезисы Всесоюзной научно-методической конференции ЦИПК – октябрь 1978 г.). Москва : [Б. и.], 1978. С. 163–165.
33. **Кукрус, А.Ю.** Организация патентно-лицензионной работы в Таллинском политехническом институте Минвуза ЭССР. Таллин : Таллинский политехнический институт, 1978. 20 с.

1979

34. **Kukrus, A.** 100 rida Tallinna Polütehnilise Instituudi osakonnajuhatajalt, õigusteaduste kandidaadilt Ants Kukruselt // Õhtuleht (1979) 16. märts.
35. **Kukrus, A.** Teaduslik-tehniliste saavutuste üleandmine lepingute alusel // Teaduslik-tehniliste saavutuste juurutamise õiguslike probleeme. Tallinn : Eesti NSV Teaduste Akadeemia, 1979. Lk. 126–133.
36. **Kukrus, A.** Tehnika progress ja litsentsid // Tehnika ja Tootmine (1979) nr. 9, lk. 14–16.
37. Койтель, X.; **Кукрус, А.** Опыт патентно-лицензионной работы в Эстонской ССР : обзор. Таллинн : ЭстНИИНТИ, 1979. 41 с.
38. **Кукрус, А.** Сто строк заведующего отделом Таллинского политехнического института, кандидата юридических наук Антса Кукруса // Вечерний Таллин (1979) 16 марта.

1980

39. **Kukrus, A.** Litsentsid ja tehnika progress. Tallinn : Valgus, 1980. 136 lk.
Zusammenfassung: Die Lizenz und der technische Fortschritt.
Резюме: Лицензии и технический прогресс.
Рецензия: Острат, Я.Г. Полезное исследование по вопросам лицензионной торговли / Рецензия: Кукрус, А.Ю. Лицензии и технический прогресс. Таллин, "Валгус", 1980, 135 с. // Вопросы изобретательства (1983) № 6, с. 60–61.
40. **Kukrus, A.** Litsentsid rahvusvahelises kaubanduses // Tehnika ja Tootmine (1980) nr. 2, lk. 18–19.
41. **Kukrus, A.** Litsentsilepingute õiguslikke küsimusi // Nõukogude Õigus (1980) nr. 1, lk. 16–21.
42. **Кукрус, А.Ю.** В обстановке творческого поиска // Вопросы изобретательства (1980) № 6, с. 11–13.
43. **Кукрус, А.Ю.;** Койтель, Х.Х. Охрана промышленной собственности : аналитический обзор. Таллинн : Академия наук ЭССР, 1980. 146 с.
44. **Кукрус, А.** Правовые вопросы лицензионных договоров // Советское право (1980) № 1, с. 17–23.

1981

45. **Kukrus, A.;** Koitel, H. Leiutised, leidurid ja patendid. 1. //Horisont (1981) nr. 10, lk. 11–13.
46. **Kukrus, A.;** Koitel, H. Leiutised, leidurid ja patendid. 2. // Hori-
sont (1981) nr. 11, lk. 28–30.
47. **Kukrus, A.** Rahvusvahelise litsensikaubanduse aktuaalseid küsi-
musi. Tallinn : [Eesti Teadus- ja Tehnikainformatsiooni ning Majan-
dusuuringute Instituut], 1981. 15 lk.

1982

48. **Kukrus, A.** Konjunkturiuuringud arendus- ja katsetööde käigus // Tehnika ja Tootmine (1982) nr. 7, lk. 19–21.
49. **Kukrus, A.;** Koitel, H. Leiutised, leidurid ja patendid. 3. // Hori-
sont (1982) nr. 1, lk. 26–28.
50. **Kukrus, A.;** Koitel, H. Leiutised, leidurid ja patendid. 4. // Hori-
sont (1982) nr. 5, lk. 11–13.
51. **Kukrus, A.** Litsentsi hind ja litsentsitasu liigid // Tehnika ja Toot-
mine (1982) nr. 3, lk. 15–17.
52. Patendinduse alused : tüüptööprogramm kõikidele ENSV kõrg-
koolidele / koostanud **A. Kukrus**. Tallinn : Tallinna Polütehniline
Instituut, 1982. 10 lk.
53. **Kukrus, A.** Patendisüsteemi rahvusvaheline integratsioon // Nõu-
kogude Õigus (1982) nr. 6, lk. 439–445.
54. **Кукрус, А.** Международная интеграция патентной системы //
Советское право (1982) № 6, с. 435–442.
55. **Кукрус, А.** Наука и управление : (Управление наукой в СССР).
Таллинн : Валгус, 1982. 184 с.
Рецензии: Тынисмяэ, Э. Ценное исследование в области
управления / Антс Кукрус. Наука и управление (Управление
наукой в СССР). Таллин, "Валгус", 1982. // Советское право
(1984) № 1, с. 58–59.
Кочетков, Б.С. Наука и управление / А.Ю. Кукрус. Наука и
управление. Таллин, "Валгус", 1982. // Вестник высшей шко-
лы (1985) № 12, с. 73–75.
Тихомиров, Ю.А. Коротко о книгах / Кукрус, А. Наука и управ-
ление (Управление наукой в СССР). Таллин : Валгус, 1982. 184
с. // Советское государство и право (1986) № 2, с. 152–153.
Lontai, E. Кукрус, А. (Kukrus, A.) Наука и управление (Science
and administration) Valgus, Tallin, 1982, 184 p. // Acta Juridica
Academiae Scientiarum Hungaricae (1985) T. 27, No. 1–2,
pp. 255–278.
Tõnismäe, E. Hinnatav uurimus juhtimise alalt/ Антс Кукрус.
Наука и управление (Управление наукой в СССР). Таллин,
1982. // Nõukogude Õigus (1984) nr. 1, lk. 51–52.

56. Реклама советских научно-технических достижений / [составитель **А.Ю. Кукрус**]. Таллинн : ЭстНИИНТИ, 1982. 16 с.

1983

57. Kalinowsky, W. E.; **Kukrus, A.J.** Marken und Verbraucherschutz (Berichte im Namen der Sowjetischen Landesgruppe) // Annuaire 1983/1 Congrès de Paris 1983 (23–27 mai 1983) Rapports des Groupes. Zurich : AIPPI, 1983. S. 377–381.
58. **Kukrus, A.** Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioonist // Tehnika ja Tootmine (1983) nr. 3, lk. 19.
59. **Кукрус, А.Ю.** Актуальные вопросы патентно-лицензионной работы в вузах // Республиканская научно-методическая конференция "Совершенствование работы в вузах по правовой охране промышленной собственности", г. Рига, 26–27 апр. 1983 г. : тезисы докладов. Рига : ЛГУ, 1983. С. 23–26.

1984

60. Oskus ja inseneriteave maailma majanduselus / [koostanud **Ants Kukrus**]. Tallinn : Eesti NSV Informatsiooni Instituut, 1984. 15 lk.
61. Patendiuuringud ja tehnikaobjektide patendipuhtus : metoodiline abivahend / koostanud **A. Kukrus**, R. Kartus. Tallinn : Tallinna Polütehniline Instituut, 1984. 44 lk.
62. **Kukrus, A.** Rahvusvaheline litsentsikaubandus // Tehnika ja Tootmine (1984) nr. 8, lk. 18–20.
63. **Kukrus, A.** Teadus- ja tehnikasaavutuste patentimise ja litsentseerimise aktuaalseid küsimusi // Tehnika progress ja patendindus : [artiklite kogumik]. Tallinn : Valgus, 1984. Lk. 18–33.
64. **Кукрус, А.Ю.** К вопросу о правовом регулировании в области науки // III vabariikliku teaduslookonverentsi teesid. Tallinn : Eesti NSV Teaduste Akadeemia, 1984. С. 102–105. (Teaduslugu ja nüüdisaeg = Науковедение в наши дни ; 3).
65. Келлик, В.Н.; **Кукрус, А.Ю.** Обновление производства требует системы мер // ЭКО : Экономика и организация промышленного производства (1984) № 2, с. 26–30.

1985

66. **Kukrus, A. Yu.** Commercial sale of know-how and engineering in Soviet licensing practice // Journal of the Soviet National Group. Moscow : USSR Chamber of Commerce and Industry, 1985. Pp. 32–37.
67. **Kukrus, A. J.** Kommerzieller Verkauf von Know-how und Engineering in sowjetischer lizenzenpraxis // Beitrag der Sowjetische Landesgruppe. Moskau : Handels- und Industriekammer der UdSSR, 1985. S. 38–45.
68. Leiunduse ja patendinduse aktuaalseid probleeme 1985 / [koostanud **A.Kukrus**, A. Võsu, A. Nuut, T. Treufeldt]. Tallinn : Eesti NSV Informatsiooni Instituut, 1985. 29 lk.
69. **Kukrus, A.** Leiutajaid on alati vaja // Noorus (1985) nr. 5, lk. 24–25.
70. **Kukrus, A.** Litsentsileping. Tallinn : Valgus, 1985. 36 lk.
71. **Kukrus, A.** Patendid ja tehnika edusammud // Aja Pulss (1985) nr. 3, lk. 24–25.
72. **Kukrus, A.** Rahvusvaheline koostöö tööstusomandi õiguskaitse valdkonnas. Tallinn : Eesti NSV Informatsiooni Instituut, 1985. 16 lk.
73. **Kukrus, A.** Uut tehnikanovaatorite õiguste kaitsmise alalt // Tehnika ja Tootmine (1985) nr. 6, lk. 20–22.
74. **Kukrus, A.** Teadus- ja tehnikasaavutuste õiguskaitse välismaal // Leiunduse ja patendinduse aktuaalseid probleeme 1985. Tallinn : Eesti NSV Informatsiooni Instituut, 1985. Lk. 3–16.
75. **Koukrou, A. Yu.** Vente commerciale des savoir-faire et de l'ingenierie dans la pratique sovietique de licences // Materiaux du Groupe National Sovietique. Moscou : Chambre de commerce et d'industrie de l'U.R.S.S, 1985. P. 37–43.
76. **Кукрус, А.Ю.** Актуальные вопросы правовой охраны промышленной собственности // Tallinna Polütehnilise Instituudi Toimetised = Труды Таллинского политехнического института. Серия А. № 603. Труды экономического факультета. LVI, Актуальные вопросы охраны труда и правовой охраны промышленной собственности. Таллинн : Таллинский политехнический институт, 1974. С. 87–102.

Summary: Actual problems concerning legal protection of industrial property.

77. **Кукрус, А.Ю.** Коммерческая продажа ноу-хау и инжиниринга в советской лицензионной практике // *Материалы советской национальной группы*. Москва : Торгово-промышленная палата СССР, 1985. С. 35–41.
78. **Кукрус, А.Ю.** Коммерческая реализация вузовских научно-технических достижений за границей (опыт и проблемы) // *Совещание представителей патентно лицензионных отделов университетов страны "Правовая охрана и внешнеторговая реализация изобретений университетов"*, Рига, 24–26 апреля 1985 г.. Тезисы докладов. Рига : ЛГУ, 1985. с. 35–38.
79. **Кукрус, А.** Научно-технический прогресс и лицензии. Вильнюс 1985. 100, [3] с.
Рецензии: Острат, Я. Нужная книга по хозяйственно-правовым вопросам лицензии / Кукрус, А.Ю. Научно-технический прогресс и лицензии. Вильнюс, 1985. 104 с. // *Советское право* (1986) № 1, с. 40–41.
Калиновский, В.Е. Важный фактор научно-технического прогресса / Кукрус, А.Ю. Научно-технический прогресс и лицензии. Вильнюс, 1985. 193 с. // *Вопросы изобретательства* (1986) № 11, с. 48–49.
Ostrat, J. Vajalik töö litsentsinduse küsimustes / Кукрус, А.Ю. Научно-технический прогресс и лицензии. Вильнюс, 1985. 104 lk // *Nõukogude Õigus* (1986) nr. 1, lk. 35–36.

1986

80. **Кукрус, А.** Litsentsid maailma majanduselus // *Aja Pulss* (1986) nr. 15, lk. 25–27.
81. **Кукрус, А.** Patendinduse alused. Tallinn : Valgus, 1986. 275 lk.
Резюме: Основы патентоведения.
Retsensioon: Liiva, T. Raamatud teaduse ja tehnika progressi teenistuses // *Tehnika ja Tootmine* (1987) nr 10, lk 48.
Рецензия: Одар, Я. Нужный учебник / Кукрус, А. Патентиндусе алусед. Тлн. 1986. // *Советское право* (1986) № 4, с. 263–264.

- Odar, J. Vajalik õpik / Kukrus, A. Patendinduse alused. Tallinn, 1986. // Nõukogude Õigus (1986) nr. 4, lk. 291–292.
82. **Kukrus, A.** Tehnikanovaatorite õigused ja soodustused // Tehnika ja Tootmine (1986) nr. 1, lk. 16–19.
83. Kiivet, G.; **Kukrus, A.** Õiguse ja töökaitse õpetamisest inseneridele Tallinna Polütehnilises Instituudis // Nõukogude Õigus (1986) nr. 4, lk. 266–268.
84. Кийвет, Г.; **Кукрус, А.** О преподавании права и охраны труда студентам в Таллинском политехническом институте // Советское право (1986) № 4, с. 235–238.

1987

85. **Kukrus, A.** Järelsõna // Kuidas leiutada. Tallinn : Valgus, 1987. Lk. 169–172.
86. Leiunduse ja patendinduse aktuaalseid probleeme 1987 : [ülevaade] / [koostajad **A. Kukrus**, G. Tšelkak, A. Nuut, T. Treufeldt, A. Võsu]. Tallinn : Eesti NSV Informatsiooni Instituut, 1987. 27 lk.
87. Nõukogude tööõigus : metoodiline materjal kõigi erialade üliõpilastele / koostanud E. Talvik, E. Tõnismäe, **A. Kukrus**. Tallinn : Tallinna Polütehniline Instituut, 1987. 140 lk.
88. **Kukrus, A.** Rahvusvaheline koostöö ja tehnoloogia üleandmine // Leiunduse ja patendinduse aktuaalseid probleeme 1987 : [ülevaade]. Tallinn, Eesti Informatsiooni Instituut, 1987. Lk. 3–10.
89. **Kukrus, A.** Tehnoloogia rahvusvaheline üleandmine // Tehnika ja Toomine (1987) nr. 4, lk. 9–10.
90. **Кукрус, А.Ю.** Кооперация научных исследований (хозяйственно-правовые вопросы) // Tallinna Polütehnilise Instituudi Toimetised = Труды Таллинского политехнического института. Серия А. № 648. Труды экономического факультета. LXIII. Актуальные вопросы охраны труда и правовой охраны промышленной собственности. Таллинн: Таллинский политехнический институт, 1987. С. 99–114.
Summary: Cooperation in scientific research (problems concerning economic rights).

91. Калиновский, В.; **Кукрус, А.** Товарный знак во внешней торговле // Внешняя торговля (1987) № 10, с. 27–30.

1988

92. **Kukrus, A.** Fragen des Gewerblichen Rechtsschutes in der UdSSR bei der Grundung und Funktioniarung samer Unternehmen // Recent phenomena in the protection of industrial property : Budapest, 4 – 8.9. 1988 ; summary = Neuere Erscheinungen im gewerblichen Rechtsschutz. Budapest : Zusammenfassung. Budapest : Hungarian Group of AIPPI, 1988. S. 98–99.
93. **Kukrus, A.**; Kalinovski, V. La marque de fabrique dans le commerce exterieur // Commerce Exterieur (1988) no. 2, p. 13–16.
94. **Kukrus, A.** Leiunduse kasutamata võimalused // Eesti Kommunist (1988) nr. 6, lk. 70–75.
95. **Kukrus, A.** Litsentsikaubandus: saavutused ja väljavaated // Tehnika ja Tootmine (1988) nr. 3, lk. 18–19.
96. **Kukrus, A.**; Kalinovski, V. Marca de Fabrica en el comercio exterior // Comercio Exterior (1988) no. 2, p. 13–16.
97. **Kukrus, A.** Rahvusvahelise koostöö lepingusüsteem avardub // Nõukogude Õigus (1988) nr. 1, lk. 29–34.
98. **Kukrus, A.**; Kalinovski, V. Trade – Mark in Foreign Trade // Foreign Trade (1988) no. 2, pp. 13–16
99. **Kukrus, A.**; Kalinovski, V. Warenzeichen im Aussenhandel // Aussenhandel (1988) no. 2, S. 13–16
100. **Кукрус, А.** Международное научно-техническое сотрудничество в области проведения научных исследований // Советское право (1988) № 1, с. 33–40.
101. **Кукрус А.** Наука : организация, планирование, управление : система и методы правового регулирования. Таллинн : Валгус, 1988. 255 с.
Рецензии: Илко Ескенази. Наука: организация, планирование, управление / Антс Кукрус. Наука: организация, планирование, управление. Изд. "Валгус", Таллин, 1988, с. 255. // Държава и право (1989) № 5, с. 92–94.

Соловьева, С.В. Кукрус, А. Наука: организация, планирование, управление. Система и методы правового регулирования. Таллинн: Изд-во "Валгус", 1988, 255 с. // Советское государство и право (1989) № 11, с. 146–147.

Кочетков, Б. Необходим ли новый закон? / Кукрус, А. Наука: организация, планирование, управление. Система и методы правового регулирования. Таллинн: Изд-во "Валгус", 1988, 255 с. // Хозяйство и право (1990) № 3, с. 158–160.

102. **Кукрус, А.** Научно-технические комплексы : перспективы развития // Eesti Teaduste Akadeemia toimetised. Ühiskonnateadused = Известия Академии наук Эстонии. Общественные науки = Proceedings of the Estonian Academy of Sciences. Social Sciences (1988) № 2, с. 118–124.

Kokkuvõtte: Teaduslik-tehniliste komplekside arenguperspektiivid.
Summary: Scientific-technological complexes: prospects.

103. **Кукрус, А.** Неиспользованные возможности изобретательства // Коммунист Эстонии (1988) № 6, с. 65–71.

104. **Кукрус, А.;** Нечаев, Ю. Эстония: выход на внешний рынок (1) // Внешняя торговля (1988) № 7, с. 41–45.

105. **Кукрус, А.;** Нечаев, Ю. Эстония: выход на внешний рынок (2) // Внешняя торговля (1988) № 8, с. 29–33.

1989

106. **Kukrus, A.** Eesti ja patendindus // Aja Pulss (1989) nr. 15, lk. 24–25.

107. **Kukrus, A.** Tehnoloogia rahvusvahelise üleandmise aktuaalseid küsimusi // Tehnika ja Tootmine (1989) nr. 3, lk. 7–9.

108. **Кукрус, А.** Новые организационно-правовые формы связи науки с производством // Хозяйство и право (1989) № 11, с. 28–33.

109. **Кукрус, А.Ю.** Правовые вопросы внедрения изобретений // Tallinna Polütehnilise Instituudi Toimetised = Труды Таллинского политехнического института. Серия А. № 684. Труды экономического факультета LVIX. Актуальные вопросы охраны труда и

правовой охраны промышленной собственности. Таллинн : Таллинский политехнический институт, 1989. С. 81–90.

Summary: Legal issues concerning the introduction of inventions.
Kokkuvõte: Leiutiste juurutamise õiguslikke küsimusi.

110. **Кукрус, А.** Проблемы управления наукой (Правовые аспекты) // Всесоюзная научно-теоретическая конференция по фундаментальной междисциплинарной проблеме "Организация и управление" (г. Минск, 13–15 ноября 1989 г.). Тезисы докладов. Минск : Белорус. Минск : Академия Наук БССР, 1989. С. 48–50.

1990

111. **Кукрус, А.** Litsentsikaubanduse aktuaalseid küsimusi // Tehnika ja Tootmine (1990) nr. 1, lk. 12-14.
112. **Кукрус А.Ю.** Вопросы научной деятельности в современных условиях : (хозяйственно-правовые аспекты) // Интеллектуальные системы и творчество : (тезисы докладов и сообщений к V Всесоюзной конференции по проблемам интеллектуальных систем, 2–4 окт. 1990 г.). Часть 2. Новосибирск, 1990. С. 212–215.
113. **Кукрус А.Ю.** Проблемы законодательства о науке // Наукведение и информатика : республиканский межведомственный сборник научных трудов. Вып. 34. Киев : Наукова думка, 1990. С. 65–68.

1991

114. **Кукрус, А.** Litsentsilepingute majandusõiguslikke küsimusi // Tehnika ja Tootmine (1991) nr. 11/12, lk. 9–11.
115. Hankedeping : metoodiline materjal majandusteaduskonna üliõpilastele / koostaja E. Tõnismäe; vastutav toimetaja **A. Kукрус**. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikool, 1991. 31 lk.
116. Договор поставки : методический материал для студентов экономического факультета / [отв. редактор **А. Кукрус**]. Таллинн : Таллиннский технический университет, 1991. 35 с.

117. **Кукрус А.Ю.** Совместные предприятия : опыт и проблемы (историко-правовой аспект) // Tallinna Tehnikaülikooli Toimetised = Труды Таллинского технического университета. Серия А. № 725. Töökaitse, ergonoomika ja õiguse aktuaalsed probleemid = Actual problems of industrial safety, ergonomics and law = Актуальные проблемы охраны труда, эргономики и права. Таллинн : Таллинский технический университет, 1991. С. 42–52.

Kokkuvõte: Ühisettevõtted: kogemused ja probleemid (ajaloolis-õiguslik aspekt).

Summary: Joint ventures: experience and problems (historico-legal aspect).

1992

118. **Kukrus, A.;** Lumi, T. New Estonian trade marks legislation // Industrial Property Legislation and Practice in the Baltic States, 19–21.11.1992, Helsingi : The Finnish National Group of AIPPI, [1992]. Pp. 14–19.
119. Sandre, A.; **Kukrus, A.** Tööstusomandi kaitseks on tulekul kaubamärgiseadus : [Patendiameti teadusnõukogu esimehe A. Kukruse järgi] // Õhtuleht (1992) 26. aug.
120. **Kukrus, A.;** Koitel, H. Uut kaubamärkide õiguskaitstes Eestis // Eesti Jurist (1992) nr. 5, lk. 334–338.
121. Nuuma, P.; **Kukrus, A.** Õiguse alused : ülesannete kogu. Tallinn 1992. 26 lk.
122. ***Кукрус, А.Ю.** Современные проблемы международной лицензионной торговли // Право промышленной и интеллектуальной собственности. Новосибирск : Сибирское отделение издательства "Наука", 1992. С. 42–72.

1993

123. [**Kukrus, A.;** Laas, K.; Pavelson, M.; Rajangu, V.; Raudjärv, M.] Department of Regional Economy // Research activities / Tallinn Technical University. Tallinn, 1993. Pp. 101–102.

124. **Kukrus, A.** Legal protection of trade marks in Estonia // Tallinna Tehnikaülikooli toimetised = Transactions of Tallinn Technical University. 735. Eesti ühiskonna arengu sotsiaalsed ja õiguslikud aspektid = Social and legal developmental aspects of Estonian society. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikool, 1993. Pp. 4–13.
Kokkuvõte: Kaubamärkide õiguskaitse Eestis.
Summary: Legal protection of trade marks in Estonia.
125. [**Kukrus, A.**; Laas, K.; Pavelson, M.; Rajangu, V.; Raudjärv, M.] Territoriaalmajanduse instituut // Teadustegevus / TTÜ. Tallinn, 1993. Lk. 111–112.
126. **Kukrus, A.** Tööleping. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikool, 1993. 63, [1] lk

1994

127. **Kukrus, A.** Eesti patendiseadus // Eesti Jurist (1994) nr. 4, lk. 34–38.
128. **Kukrus, A.** Eesti uus patendiseadus // Tehnika ja Tootmine (1994) nr. 6, lk. 10–12.
129. **Kukrus, A.** Intellektuaalse omandi mõiste ja sisu // Eesti Välismaajanduse Teataja (1994) nr. 11, lk. 63–64.
130. **Kukrus, A.** Kasulike mudelite õiguskaitse Eestis // Eesti Jurist (1994) nr. 4, lk. 39–41.
131. **Kukrus, A.** Kasuliku mudeli õiguskaitse // Tehnika ja Tootmine (1994) nr. 7, lk. 5–7.
132. **Kukrus, A.**; Moorlat, O. Tarkvara õiguskaitse [1] // EXE (1994) nr. 3, lk. 24–27.
133. **Kukrus, A.**; Moorlat, O. Tarkvara õiguskaitse [2] // EXE (1994) nr. 4, lk. 20–25.
134. **Kukrus, A.** Tööstusomandi rahvusvaheline kaitse // Eesti Jurist (1994) nr. 5, lk. 23–27.
135. **Kukrus, A.** Tööstusomand on äärmiselt tulus kaup // Rahva Hääli (1994) 18. nov., lk. 6.
136. **Kukrus, A.** Tööstusomandi õiguskaitse aktuaalseid küsimusi tänapäeva Eestis // Eesti Välismaajanduse Teataja (1994) nr. 10, lk. 51–53.

137. Литвинов, В. Трудовое законодательство Эстонской республики в вопросах и ответах / [под редакцией **А. Кукруса**]. Таллинн : В. Литвинов, 1994. 211 с.

1995

138. **Kukrus, A.** Tehnoloogia üleandmine // Ärielu (1995) nr 11, lk. 12–13.

139. **Kukrus, A.** Tööstusomandi õiguskaitse. Tallinn : Mats, 1995. 302 lk. *Summary:* [The legal protection of industriaal property]. *Retensioon:* Kalvi, A. Õpik tööstusomandi õiguskaitsest // Juridica (1995) nr. 10, esikaane siseküljel.

140. **Kukrus, A.** Tööstusomand tänapäeva majanduses // Tehnika ja Tootmine (1995) nr. 6, 31–32.

1996

141. **Kukrus, A.** Eesti ühines Strasbourg'i kokkuleppega // Eesti Välismajanduse Teataja (1996) nr. 3, lk. 12–13.

142. **Kukrus, A.** Intellektuaalse omandi kaitsest // Kultuurileht (1996) 14. juuni, lk. 2.

143. **Kukrus, A.** Intellektuaalse omandi õiguskaitse ja TRIPS-leping // Eesti Välismajanduse Teataja (1996) nr. 7/8, lk. 1–4.

144. **Kukrus, A.** Mikroorganismide õiguskaitse ja Budapesti leping // Eesti Välismajanduse Teataja (1996) nr. 11, lk. 40.

145. **Kukrus, A.** Nizza kokkulepe ja kaubamärkide õiguskaitse // Eesti Välismajanduse Teataja (1996) nr. 2, lk. 5–6.

146. **Kukrus, A.** Oskusteave tänapäeva majanduses // Ärielu (1996) nr. 7, lk. 57–59.

1997

147. **Kukrus, A.** Euroopa Liidu kaubamärgisüsteemi õiguslikke küsimusi // Eesti Välismajanduse Teataja (1997) nr. 11, lk. 7–14.

148. **Kukrus, A.** Immateriaalse vara väärtust saab mõõta // Ärielu (1997) nr. 9, lk. 87–88.

149. Kollom, T.; **Kukrus, A.** Tööõigus : ülesannete kogu. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikool, 1997. 27 lk.

1998

150. **Kukrus, A.** Arvutikelmus lõpeb ränga karistusega // Ärielu (1998) nr. 10, lk. 138–139.
151. **Kukrus, A.** Autoriõiguserikkumisi reguleeriv õiguslik baas // Ärielu (1998) nr. 8, lk. 90.
152. **Kukrus, A.** Eestis müüakse iga kuu 100 000 piraatplaati : intellektuaalomand ja piraatlus // Ärielu (1998) nr. 7, lk. 88–90.
153. **Kukrus, A.** Eesti on ühinemas Euroopa patendikonventsiooniga // Eesti Välismajanduse Teataja (1998) nr. 4, lk. 10–14.
154. **Kukrus, A.** Tarkvara õiguskaitse ja piraatlus // A & A (1998) nr. 2, lk. 23–27.
155. **Kukrus, A.** Tarkvara õiguskaitse ja piraatlus // Ärielu (1998) nr. 9, lk. 72–73.
156. **Кукрус А.** Каждый месяц в Эстонии продается 100000 единиц пиратской аудиовизуальной продукции : интеллектуальная собственность и пиратство // Эстония – Ärielu (1998) № 8, с. 49–52.
157. **Кукрус А.** Компьютерное мошенничество подлежит суровому наказанию : преступления в сфере компьютерной информации // Эстония – Ärielu (1998) № 10, с. 60–61.

1999

158. **Kukrus, A.** Aktuaalset geograafiliste tähiste õiguskaitsest // Eesti Majanduse Teataja (1999) nr. 4, lk. 13–15.
159. **Kukrus, A.** Andmebaaside õiguskaitse : praktika ja uued suunad // Ärielu (1999) nr. 4, lk. 144–145.
160. **Kukrus, A.** Eurointegratsioon ja intellektuaalomandi õiguskaitse. Tallinn, 1999. 351 lk.
Summary: European integration and legal protection of intellectual property

Retsensioonid: Pisuke, H. Uus raamat intellektuaalomandist professor Ants Kukruselt // Õigusinstituudi Toimetised (2000) nr. 3, lk. 50

Pisuke, H. Eurointegratsioon ja intellektuaalomandi õiguskaitse : uus raamat professor Ants Kukruselt // *Juridica* (2000) nr. 2, lk. 131–133.

161. **Kukrus, A.** Konflikt intellektuaalomandi ja kaupade vabal liikumisel // *Ärielu* (1999) nr. 1, lk. 83–84.
162. **Kukrus, A.** Mikrolülituse topoloogia õiguskaitse süsteem // *Juridica* (1999) nr. 3, lk. 120–123.
163. **Kukrus, A.** Soodne pinnas välisinvesteeringuteks : kaubamärkide rahvusvaheline kaitse ja Madridi protokoll // *Ärielu* (1999) nr. 2, lk. 80–81.
164. **Kukrus, A.** Üldtuntud kaubamärkide õiguskaitse // *Ärielu* (1999) nr. 10, lk. 74–75.

2000

165. **Kukrus, A.** Intellektuaalomandi õiguskaitse Euroopa Liidus : [valdkondliku arutelu ettekanne] // Tallinna Tehnikaülikooli kaheksakümnes aastapäev. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikool, 2000. Lk. 106–112.
166. **Kukrus, A.** Tööstusomandi õiguskaitse Eestis : saavutused ja perspektiivid // Õigusinstituudi Toimetised (2000) nr. 3, lk. 36–42.

2001

167. Pisuke, H.; **Kukrus, A.** The enforcement of industrial property rights in Estonia // *International review of industrial property and copyright law* (2001) vol. 32, iss. 8, pp. 884–900.

2002

168. **Kukrus, A.** Andmebaaside õiguskaitse aktuaalseid küsimusi // *A & A* (2002) nr. 4, lk. 37–41.
169. **Kukrus, A.** Domeeninime õiguskaitse digitaalses keskkonnas // *A & A* (2002) nr. 6, lk. 18–23.

170. **Kukrus, A.** Tarkvara õiguskaitsese küsimusi tänapäeva infoühiskonnas // A & A (2002) nr. 1, lk. 28–42.
171. **Kukrus, A.** Virtuaalmaailm ja küberkuriteod // A & A (2002) nr. 3, lk. 39–45.
172. Vensel, V.; **Kukrus, A.** Development of the economic environment influencing the stability and performance of firms // Entry and marketing strategies into and from Central and Eastern Europe. Vaasa : Vaasan yliopisto, 2002. Pp. 13–34. (Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja ; 87).
173. **Kukrus, A.**; Joamets, K. The implications of EU accession to Estonian gambling market // Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale : X teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid : (Tartu – Võrska, 27.–29. juuni 2002) = Die Integration der Europäischen Union und ihre Wirkungen auf die Wirtschaftspolitik Estlands : Beiträge der X wissenschaftliche[n] und ausbildende[n] Konferenz : (Tartu – Võrska, 27.–29. Juni 2002) = Effect of accession to the European Union on the economic policy of Estonia : reports-papers of the X scientific and educational conference : (Tartu – Võrska, 27–29 June 2002). Tallinn : Mattimar ; Berlin : Berlin Verlag A. Spitz, 2002. Lk. 337–344.
Kokkuvõte: Euroopa Liiduga ühinemise mõju Eesti hasartmänguturule.

2003

174. **Kukrus, A.**; Põldroos, J. Infrastructure liberalization on the example of the Port of Tallinn // Eesti majanduspoliitika teel Euroopa Liitu : XI teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid : (Tartu – Võrska, 26.–28. juuni 2003) = Die Wirtschaftspolitik Estlands auf dem Weg in die Europäische Union : Beiträge der XI wissenschaftliche und ausbildende Konferenz : (Tartu – Võrska, 26.–28. Juni 2003) = Estonian economic policy on the way towards the European Union : reports-papers of the XI scientific and educational conference : (Tartu – Võrska, 26.–28. June 2003), Tallinn : Mattimar ; Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2003. Lk.113–120.

175. **Kukrus, A.** Intellektuaalomandi õiguskaitsse probleeme infoühiskonnas // A & A (2003) nr. 6, lk. 33–37.
176. **Kukrus, A.** Tööõigus // Õiguse alused : õpik majanduseriala üliõpilastele. Tallinn, 2003. Lk. 269–360.
177. Joamets, K.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P. Õiguse alused : tööõigus : ülesannete kogu. Tallinn : TTÜ kirjastus, 2003. 63 lk.
178. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P.; Oidermaa, E. Õiguse alused : õpik majanduseriala üliõpilastele. Tallinn : TTÜ kirjastus, 2003. 428 lk.
179. **Kukrus, A.** Sissejuhatus // Õiguse alused. Tsiiviil-, äri- ja karistusõigus : ülesannete kogu. [Tallinn] : TTÜ kirjastus, 2003. Lk. 4.
180. **Kukrus, A.** Kõlvatu konkurents : (§ 50-53) // Konkurentsiseadus : kommentaarid. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 2003. Lk. 124–135.

2004

181. **Kukrus, A.**; Kaabel, J. Effective protection against unfair competition in the enlarging European Union // Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus : XII teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded - artiklid : (Tartu – Võrska, 1.– 3. juuli 2004) = Wirtschaftspolitische Perspektiven Estlands als Mitglied der Europäischen Union : Beiträge der XII wissenschaftliche und ausbildende Konferenz : (Tartu – Võrska, 1.–3. Juli 2004) = Economic policy perspectives of Estonia in the European Union : reports-papers of the XII scientific and educational conference : (Tartu – Võrska, 1.–3. July 2004). Tallinn : Mattimar ; Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2004. Lk. 71–78.
182. **Kukrus, A.** Küberkuritegevuse tõkestamine infoühiskonnas // Riigikogu Toimetised (2004) nr. 9, lk. 101–108.
Summary: Stopping cybercrime in an information society. P. 220.
183. **Kukrus, A.** Küberruum ja muutuv maailm // A & A (2004) nr. 6, lk. 5–7.
184. **Kukrus, A.** Tarkvara õiguskaitsse aktuaalseid probleeme digitaalses maailmas // A & A (2004) nr. 6, lk. 26–33.

2005

185. **Kukrus, A.** Intellektuaalomandi kaitse turvab selle loojat // Eesti Päevaleht (2005) 6. juuni, Intellektuaalne kapital, lk. 2–3 : portr.
186. **Kukrus, A.;** Kartus, R. Patent protection of pharmaceutical products in the globalising world economy // Working papers in economics. Vol. 17 (TUTWPE No 133-136). Tallinn : Tallinn University of Technology, 2005. Pp. 57–84.
187. **Kukrus, A.;** Antonova, V. Valuation of intellectual property as pledge object: theoretical aspects // XIII majanduspoliitika teaduskonverents : XIII teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid : (Tartu – Värska, 30. juuni – 2. juuli 2005) = Die XIII wirtschaftspolitische konferenz : Beiträge der XIII wissenschaftliche und ausbildeneKonferenz : (Tartu – Värska, 30. Juni – 2. Juli 2005) = 13th scientific conference on economic policy : Reports-papers of the XIII scientific and educational conference : (Tartu – Värska, 30. June – 2. July 2005), Tallinn : Mattimar ; Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2005. Lk. 248–256.

2006

188. **Kukrus, A.;** Pardla, A. Electronic commerce in a global economy : problems and practice // XIV Majanduspoliitika teaduskonverents : XIV teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid : (Tartu – Värska, 29. juuni – 1. juuli 2006) = Die XIV wirtschaftspolitische Konferenz : Beiträge der XIV wissenschaftliche und ausbildende Konferenz : (Tartu – Värska, 29. Juni – 1. Juli 2006)= 14th Scientific conference on economic policy : report-papers of theXIV scientific and educational conference : (Tartu – Värska,29. June – 1. July 2006). Tallinn : Mattimar ; Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2006. Lk. 187–205.
189. **Kukrus, A.;** Kartus, R. Estonia : Report Q190 : Contracts regarding intellectual property rights (assignments and licenses) and third parties // Yearbook 2006 / I AIPPI (working guidelines, group reports, summary reports, resolutions): XXXXXth Congress of the AIPPI 2006, Gothenburg, 8–12 October 2006. Zurich : AIPPI, 2006. Pp. 393–397.

2007

190. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Internationalisation of patent systems and new developments in globalising world // Working papers in economics. Volume 22 (TUTWPE No 155–158). Tallinn, 2007. Pp. 59–76.
191. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Ravimikaubanduse küsimusi Euroopa Liidus globaalse turu tingimustes // Discussions on Estonian economic policy : articles (CD-ROM) ; summaries ; chronicle = Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik : Beiträge (CD-ROM) ; Zusammenfassungen ; Chronik = Eesti majanduspoliitilised väitlused : artiklid (CD-ROM) ; kokkuvõtted ; kroonika Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, 2007. Lk. 41–45. (Eesti majanduspoliitilised väitlused : Artiklid (CD-ROM), kokkuvõtted, kroonika = Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik : Beiträge (CD-ROM), Zusammenfassungen, Chronik = Discussions on Estonian economic policy : Articles (CD-ROM), summaries, chronicle ; 17 (1)).
192. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P.; Oidermaa, E. Õigusõpetus : õpik. Tallinn : Külim, 2007. 383 lk.

2008

193. **Kukrus, A.**. Eessõna // Leiutajaid ja leiutisi Tallinna Tehnikaülikoolis 1922–2007. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 2008. Lk. 7–10.
194. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Tööstusomand ja globaalmajandus. [Tallinn] : Külim, 2008. 248 lk. (Majandusraamat ; 2-12).

2009

195. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P.; Oidermaa, E. Õigusõpetus : õpik. [Tallinn] : Külim, 2009. 416 lk. (Majandusraamat ; 2-16).

2010

196. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Oidermaa, E. Õiguse alused. Tööõigus : ülesannete kogu. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 2010. 60 lk.

2011

197. **Kukrus, A.**; Jaagu, K. Economic and legal aspects of remote gambling regulation // Journal on legal and economic issues of Central Europe (2011) vol. 2, iss. 2, pp. 24–29.
198. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Economic and legal aspects of the patent litigation in the European Union: developments and perspectives // Majanduspoliitika teooria ja praktika = Theorie und Praxis der Wirtschaftspolitik = Theory and practice of economic policy. Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag GmbH ; Tallinn : Mattimar, 2011. Lk. 69–91. (Eesti majanduspoliitilised väitlused : Artiklid (CD-ROM), kokkuvõtted, kroonika = Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik : Beiträge (CD-ROM), Zusammenfassungen, Chronik = Discussions on Estonian economic policy : Articles (CD-ROM), summaries, chronicle ; 19 (1)).
199. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Issues of the legal protection of brand-name drugs in the European Union // Baltic journal of European studies (2011) vol. 1, iss. 2, pp. 192–210.
200. **Kukrus, A.**; Kartus, R. Patendivaidluste lahendamise majandusõiguslikke küsimusi Euroopa Liidus : arengud ja perspektiivid // Majanduspoliitika teooria ja praktika = Theorie und Praxis der Wirtschaftspolitik = Theory and practice of economic policy. Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag GmbH ; Tallinn : Mattimar, 2011. Lk. 43–48. (Eesti majanduspoliitilised väitlused : Artiklid (CD-ROM), kokkuvõtted, kroonika = Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik : Beiträge (CD-ROM), Zusammenfassungen, Chronik = Discussions on Estonian economic policy : Articles (CD-ROM), summaries, chronicle ; 19 (1)).
201. **Kukrus, A.**; Kartus, R. The person skilled in the art in the context of the inventive step requirement in patent law : group reports : Estonia // Yearbook 2010/I : AIPPI XXXIIth Congress – Paris 2010 (3–6 October 2010). Zurich : AIPPI, 2011. Pp. 463–466.
202. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Oidermaa, E. Õiguse alused : tsiviil-, äri-, ehitus- ja karistusõigus : ülesannete kogu. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 2011. 125 lk.

2012

203. **Kukrus, A.**; Lumiste, R. Adoption of renewable energy and innovation process in Mecklenburg-Vorpommern (Germany), Estonia, Latvia // European integration and Baltic Sea region studies : university-business partnership through the Triple Helix Approach ; Vol. II. Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2012. Pp. 213–224. (Regional business and socio-economic development ; Bd. 6).
204. Kartus, R.; **Kukrus, A.** Innovation, product development and patents at universities // Proceedings of the 8th International Conference of DAAAM Baltic Industrial Engineering, 19–21st April 2012, Tallinn, Estonia. 2. Tallinn : Tallinn University of Technology, [2012]. Pp. 477–482.
205. **Kukrus, A.**; Kartus, R. The patentability criterion of inventive step/ non-obviousness : Estonia : Report Q217 // AIPPI yearbook 2011/ II : Meeting of the Executive Committee, Hyderabad 2011 (October 13–18) : working guidelines, group reports, summary reports, resolutions : special committee reports. Zurich : AIPPI, 2012. Pp. 119–123.
206. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P.; Oidermaa, E. Õigusõpetus [Võrguteavik] : õpik. Tallinn : Külim : Digira, 2012. E-raamat (epub). (Majandusraamat (võrguteavik) ; 2-16).
207. Kiris, A.; **Kukrus, A.**; Nuuma, P.; Oidermaa, E. Õigusõpetus : õpik. [Tallinn] : Külim, 2012. 422 lk.

2013

208. Kartus, R.; **Kukrus, A.** Innovation, product development and patents at universities // Estonian journal of engineering (2013) vol. 19, iss. 1, pp. 4–17.
209. **Kukrus, A.**; Kartus, R. The relevance of traditional knowledge to intellectual property law // Yearbook 2012/III AIPPI : 43rd World Intellectual Property Congress – Seoul (20–23 October 2012). Zurich : AIPPI, 2013. Pp. 130–135.

2014

210. **Kukrus, A.** Eksport ja intellektuaalomand // Ekspordi käsiraamat. Tallinn : Äripäeva Kirjastus, 2014. 7 lk. (Äripäeva käsiraamat).
211. [**Kukrus, A.** Eksport ja intellektuaalomand] // Ekspordi käsiraamat [Võrguteavik] / Tallinn : Äripäev, 2014 –.
212. **Kukrus, A.;** Kartus, R. Estonia : Report Q233 : Grace period for patents / Yearbook 2013/I: Meeting of the executive committee Helsinki 2013 (September 5-11). Zurich : AIPPI, 2014. Pp. 93–96.

Tema kohta

213. **Kukrus, Ants** // EE : Eesti entsüklopeedia. 14, Eesti elulood. Tallinn : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000. Lk. 192.
214. **Kukrus, Ants** // Eesti majanduse biograafiline leksikon 1951–2000. Tallinn : Ilo, 2003. Lk. 203–204.
215. **Kukrus, Ants** // Eesti teaduse biograafiline leksikon. 2. köide, Kj-M. Tallinn : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2005. lk. 144
216. **Ants Kukrus** // Tallinna Tehnikaülikooli professorid läbi aegade. Tallinn : Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 2008. Lk. 156–157.
217. **Ants Kukrus** : [CV] // Korp! Leola 90. [S. I.] : Korp! Leola, 2010. Lk. 274–275.

Teaduskraad

218. **Кукрус, А.** Правовые вопросы организации научно-исследовательских работ и управления ими в высшей школе : автореферат ... кандидата юридических наук (12.00.02). Таллинн : Академия наук ЭССР, 1975. 27 с.

Patendid

219. Устройство для контроля толщины сварного шва : [patentne leiutis]. Tallinna Tehnikaülikool, Juhan Laugis, Arvo Oorn, **Ants Kukrus**, Aivar Reivik, Valeri Belonog. Prioriteedikuupäev 21.06.1989. Prioriteedi number SU19894701676.

Juhendatud tööd

220. Moorlat, O. Kaubamärgi osa tööstusomandi kaitse objektina ja konkurentsi vahendina turumajanduses : [magistritöö]. Tallinn, 1993.
221. Varusk, A. Intellektuaalse omandi küsimused vabakaubanduses : [magistritöö]. Tallinn, 1994.
222. Lahek, H.-L. Eesti majanduspotentsiaal ja tööstusomandi õiguskaitse integreerumisel Euroopa Liitu : [magistritöö]. Tallinn, 1998.
223. Joamets, K. Teenistussuhete lõpetamine avalikus halduses teenistujast sõltumatutel asjaoludel (haldusõiguslikke küsimusi) : [magistritöö]. Tallinn, 1999.
224. Zujeva, L. Frantsiisimine: kaasaegsed arengutendentsid : [magistritöö]. Tallinn, 1999.
225. Põldroos, J. Infrastruktuuride konkrentsile avamine : [magistritöö]. Tallinn, 2002.
226. Toompuu, K. Eelarvestamise majanduslikud küsimused (Tallinna Tehnikaülikooli näitel) : [magistritöö]. Tallinn, 2002.
227. Feldman, M. Arvutiprogrammide patendikaitse otstarbekus: Euroopa Liidu perspektiiv : [magistritöö]. Tallinn, 2005.
228. Tambur, M. Ettevõtte tulumaksusüsteemi mõju Eesti ettevõtluse arengule : [magistritöö]. Tallinn, 2005.
229. Sutt-Tehver, M. Ehitusturu riiklik regulatsioon: probleemid ja võimalused : [magistritöö]. Tallinn, 2006.
230. Kartus, R. Rahvusvaheliste patendisüsteemide täiustamise probleeme globaliseerivas maailma majanduses : [magistritöö]. Tallinn, 2007.
231. Kasemets, T. Tehnorajatiste ehitamise majandus-õiguslikke küsimusi (Tallinna Pikaliiva asumi näitel) : [magistritöö]. Tallinn, 2010.
232. Jaagu, K. Kaughasartmängude korraldamise majandus-õiguslikke aspekte : [magistritöö]. Tallinn, 2011.
233. Šahmatova, K. Kaubamärgiomaniku õiguste rikkumine internetis (majandusõiguslikke probleeme) : [magistritöö]. Tallinn, 2011.

234. Oiderma, E. Nõuded ja vastutus ehitusõiguses: õiguslik regulatsioon ja praktika : [doktoritöö]. Tallinn : Akadeemia Nord, 2006. 223 lk.

Tänuõnad

Tänan TTÜ kirjastuse direktorit Jüri Veeritsat, kunstnikku Tiia Eikholmi, bibliograafiaosakonna juhatajat Signe Jantsonit, bibliograafe Riina Pröömi ja Katrin Bobrovi meeldiva koostöö eest selle raamatu väljandmisel.

Ants Kukrus

Nimeregister

- Antonova, Viktoria 187
Ennuvere, Aleksander 1
Jaagu, Karin 197
Jaansoo, Albert 1
Joamets, Kristi 173, 177
Kaabel, Jaak 1181
Kalinovski, Valeri 57, 93, 96, 98, 99
Kartus, Raul 61, 186, 189–191, 194,
198–201, 204, 205, 209, 209, 212
Kiivet, Gunnar 83
Kiris, Advig 178, 192, 195, 196, 202,
206, 207
Koitel, Heinu 1–7, 12, 18, 19, 30, 45,
46, 49, 50, 120
Kollom, Tiit 149
Laas, Kaljo 123, 125
Lilleväli, Ants 18
Lumi, Toomas 118
Lumiste, Rünno 203
Moorlat, Ott 132, 133
Nuuma, Poigo 121, 177, 178, 192,
195, 207, 208
Nuut, A. 68, 86
Oidermaa Enno 178, 192, 195, 196,
202, 206, 207
Pardla, Arno 188
Pavelson, Marje 123, 125
Pisuke, Heiki 167
Põldroos, Juhan 174
Rajangu, Väino 123, 125
Raudjärv, Matti 123, 125
Sandre, Aili 119
Talvik, Edgar 87
Treufeldt, Toivo 68, 86
Tšelkak, G. 86
Tõnismäe, Eino 87, 115
Vensel, Vello 172
Võrk, Hans Roland 18
Võsu, Aime 68, 86
Калиновский, Валерий 91
Келлик, Влади, псевд. (Козлов,
Владимир) 65
Кийвет, Гуннар 84
Койтель, Хейну 10, 16, 37, 43,
Нечаев, Юри 104, 105
Яансоо, Алберт 15

